

Sovint la gana insatisfeta és una excusa amb la que es vol justificar un fet delictiu, i si bé ja deien els romans que *mala suade fame* (la fam és mala consellera), ¿es pot admetre aquesta com a mecanisme digne d'ésser tingut en compte en la gènesi dels delictes comesos pels nostres menors?

Malgrat els arguments i raons exposats, tant els d'ordre social com els fisiopatològics que abonen aquella doctrina, la realitat ens demostra, amb una gran sorpresa per part nostra, que sols en una petita minoria que oscilla entre el 2 i el 3 per cent dels casos observats, pot atribuir-se, i encara amb moltes reserves mentals, una reacció antisocial a la gana insatisfeta del menor. Perquè sols aquesta proporció en ha manifestat que passava gana i encara en aquests casos tenint en compte únicament el fet d'autes, és difícil establir-hi una estreta relació de causa a efecte.

Més que a la fam, cal atribuir a la misèria, la seva inseparable companya, un paper important en els esmentats fets, encara que, com veurem, tampoc no és decisiu, sigui perquè difícilment es troba en els mitjans on nosaltres hem fet les recerques, o per altres raons que no fan al cas, un sol cas de misèria, podríem dir-ne simple, és a dir, que no estigui combinada amb elements de perversió més o menys accentuats, dels quals sol ésser conseqüència primordial, tals com prostitució, alcoholisme, promiscuïtats sexuals per situacions irregulars, mals tractes, abandó moral i material, ús del delictes com a mitjà de vida, psicosis, etc.

En totes aquestes situacions, el que causa estralls és l'element primari, l'ambient, més que el secundari, o siguin les condicions materials de vida. Sortint d'aquestes observacions, hom ha d'anar a parar a unes conclusions que si no poden sorprendre'ns com a biòlegs, tampoc no ens estranya que no siguin íntegrament acceptades, donades les idees imperants per molta gent que, àdhuc, dedica els seus esforços i activitats a l'estudi d'aquests mateixos fenòmens, però que parteixen d'un punt de mira diferent, com és admetre, sempre que no hi ha una palesa pertorbació mental, una llibertat d'acció integral pel bé i pel mal que, nosaltres, com a resultat de les nostres experiències creiem fins a cert punt condicionada pel grau d'equilibri mental que, a la vegada, és la resultant de la higidesa